

แบบฟอร์มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ชื่อตัวชี้วัด ร้อยละความสำเร็จของหน่วยงานภาคการสาธารณสุขดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อจัดทำแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานหน่วยงานภาคการสาธารณสุขดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข

2. ขอบเขต (Scope)

แสดงกระบวนการปฏิบัติงานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย

3. คำจำกัดความ (Definition) (ถ้ามี)

หน่วยงานภาคการสาธารณสุข หมายถึง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และจังหวัด ประกอบด้วย

- กรมอนามัย
- ศูนย์อนามัยที่ 1-12
- สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
- โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

สถานการณ์ฉุกเฉิน และสาธารณสุข หมายถึง เหตุการณ์ฉุกเฉิน ภัยพิบัติทั้งทางธรรมชาติและจากกิจกรรมหรืออุบัติเหตุ โดยผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเป็นวงกว้าง เช่น อุทกภัย ภัยร้อน ภัยแล้ง ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไฟไหม้บ่อขยะ สารเคมีรั่วไหล โรงงานสารเคมีระเบิด น้ำมันรั่วไหลในทะเล เป็นต้น โดยเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และสภาพแวดล้อม

ความสำเร็จของหน่วยงานภาคการสาธารณสุขดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข ประเมินตามเกณฑ์ ABCD ประกอบด้วย

1) A: Action Plan พิจารณาการประเมินผลดังนี้

- มีแผนเผชิญเหตุ แผนปฏิบัติการ หรือกิจกรรมดำเนินการของหน่วยงาน รองรับกรณีสาธารณสุข โดยให้แจ้งเวียนแผนฯ ดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทราบ
- มีกระบวนการซ้อมแผนเผชิญเหตุ หรือแผน BCP ของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และมีหลักฐานการซ้อมแผนที่ชัดเจน

2) B: Building Capacity

- เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานผ่านการอบรมหรือเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม การจัดการสาธารณสุข หรือการจัดการสุขภาพกรณีสาธารณสุขและภัยสุขภาพ อาจเป็นการจัดการหน่วยงานภายใน หรือหน่วยงานภายนอก หรือ ระบบออนไลน์ โดยมีหลักฐานการเข้าอบรม หรือใบประกาศนียบัตร (ถ้ามี)

3) C: Command & Operation

- มีโครงสร้างหรือรูปแบบบัญชาการหรือการบริหารจัดการ กรณีภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข สาธารณภัยหรือภัยสุขภาพภายในหน่วยงาน
- มีการแต่งตั้ง มอบหมายทีมงานหรือคณะกรรมการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามโครงสร้างการบัญชาการ พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติการรองรับสาธารณสุข ภัยพิบัติ และภัยสุขภาพ
- มีการสื่อสารความเสี่ยงหรือเตือนภัยภาวะฉุกเฉิน สาธารณภัย หรือภัยคุกคามประชาชนผ่านสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ

4) D: Data base

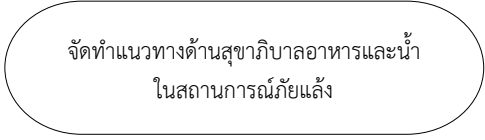
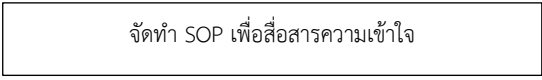

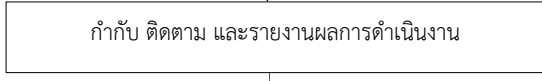
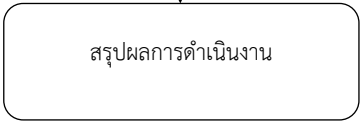
- มีข้อมูลพื้นที่เสี่ยง พื้นที่ประสบภัยซ้ำซากและสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้
- มีข้อมูลความเสี่ยง หรือผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากภาวะฉุกเฉินหรือสาธารณสุขและผลกระทบด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามบริบทพื้นที่ประสบภัย
- มีฐานข้อมูลรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์หรือชุดทดสอบหรือเวชภัณฑ์สำหรับรองรับกรณีภาวะฉุกเฉินของหน่วยงาน

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

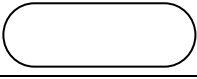
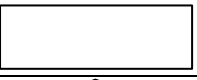
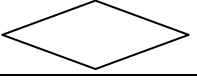
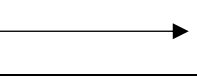

กระทรวง/เขต/กรมอนามัย (หน่วยงานสวนกลาง)

- วางแผนและกำหนดมาตรการในการพัฒนางานหน่วยงานภาคการสาธารณสุขดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข
  - ศึกษา และพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงานและเกณฑ์การพัฒนาหน่วยงานภาคการสาธารณสุขดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข
  - ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานและเกณฑ์ฯ กับศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 สถาบันพัฒนาสุข ภาวะเขตเมืองและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
  - สนับสนุนชุดความรู้ แนวทางปฏิบัติ และเครื่องมือที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
  - เยี่ยมเสริมพลังการดำเนินงานหน่วยงานภาคการสาธารณสุขดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข
  - กำกับ ติดตาม รายงานและสรุปผลการดำเนินงาน
  - พัฒนาขอเสนอการขับเคลื่อนนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานเพื่อต่อยอดการพัฒนา
- ทั้งนี้สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ดำเนินการหลักในเรื่องการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณสุข โดยหน่วยงานในเครือข่ายอนามัยสิ่งแวดล้อมเข้าร่วมดำเนินการในประเด็นงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานสุขภาพอาหารและน้ำรับผิดชอบประเด็นภัยแล้ง และเข้าร่วมจัดทำแนวทางการดำเนินงาน เกณฑ์การพัฒนา และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียด	ระยะเวลา	หน่วยงานรับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1		จัดทำแนวทางด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำในสถานการณ์ภัยแล้งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ต.ค. - ธ.ค. 65 (ไตรมาส 1)	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	-
2		จัดทำ SOP เพื่อสื่อสารความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน	ต.ค. 65 - มิ.ย. 66 (ไตรมาส 1-3)	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	- SOP กระบวนการดำเนินงาน
3		จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำในสถานการณ์ภัยแล้ง	ม.ค. 66	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	-
4		- ประสานและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำในสถานการณ์ภัยแล้ง - ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาองค์ความรู้วิชาการ	ต.ค. 65 - 30 ก.ย. 66 (ไตรมาส 1-4)	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	แผนงานและกิจกรรม
5		- ติดตามและรวบรวมการรายงานผล	ต.ค. 65 - 30 ก.ย. 66 (ไตรมาส 1-4)	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	- แบบฟอร์มรายงานผลการดำเนินงาน
6		- สรุปรายงานผลการดำเนินงาน - จัดกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ก.ค. - ก.ย. 66 (ไตรมาส 4)	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ	- แบบรายงานผลการดำเนินงาน

สัญลักษณ์ที่ใช้

	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ เช่น การตรวจสอบ การอนุมัติ
	แสดงถึงทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของงาน
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน

6. ภาคผนวก (ถ้ามี)